український католицький часопис

МІСІОНАР

РІК ЗАСНУВАННЯ 1897 № 3 (41) * БЕРЕЗЕНЬ 1996

МІСІОНАР
ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ

Український католицький часопис

Засновники - Отці Василіяни

Головний редактор
о. Василь Зінько, ЧСВВ

Редакційна колегія:
о. Дам'ян Богун, ЧСВВ,
о. Іван Новак, ЧСВВ,
о.Йосафат Воротняк, ЧСВВ,
о. Йосиф Будай, ЧСВВ,
о. Павло Мадяр, ЧСВВ

Комп'ютерна верстка
Ольги Кузьмич

На обкладинці:

На Оливній горі

Адреса редакції:
м. Львів, 290019,
вул. Б. Хмельницького, 36,
Святоонуфріївський
монастир ОО. Василіян
тел. 72-46-94

Підписано до друку 6.2.96
Формат 70x100 1/16. Друк
офсетний. Папір друк. № 1.
Умов. друк. арк. 5,2. Умов.
фарбо-відб. 5,7. Обл.-вид.
арк. 5,0. Тираж 3000 прим.
Зам. 7.

Віддруковано з готових
діапозитивів у Жовківській
книжковій друкарні видавництва
Отців Василіян «Місіонер».
292310, Львівська обл.,
м. Жовква, вул. Василіянська, 8

З М І С Т

о. Василь Зінько, ЧСВВ
Церква нам потрібна! 1
Намір апостольства молитви на квітень 3
З потоку новин
Релігійна Україна 5
о. Діонісій Ляхович, ЧСВВ
Хтось на тебе чекає! 6
У березні - поклін Шевченкові 7
о. Василь Зінько, ЧСВВ
Волинь - колиска Унії 8
о. Павло Мадяр, ЧСВВ
Важливо знати про свої корені 10
брат Епіфаній Гнатів, ЧСВВ
О. Павло Теодорович, ЧСВВ 12
Леонід Михальчук
У віру навертали силою 15
Спогади про пережите 17
Світлана Тверітнєва
Піднестися до Світлого і Високого 20
о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ
У каплиці св. Василія Великого... 21
Перші обіти 21
Володар Буженко
Великодні звичаї за океаном... 22
о. Василь Зінько, ЧСВВ
Сестри витанки 24
о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ
Горе жити з пияком 25
В. Сокальський
Шпаринки між словами 26
На порозі вічності 28
50-річчя мученицької смерті Владики
Григорія Хомишина 29
Конкурс імені родини Куриласів 30
Анна Наорлевич
Малий помічник 31
З потоку новин
Концерт колядок у Львові 32

● Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.
● Редакція зберігає за собою право виправляти мову і скорочувати надіслані матеріали.

© Журнал "Місіонар", 1996.

ВІД РЕДАКЦІЇ:

ЦЕРКВА НАМ ПОТРІБНА!

Люди мають різні поняття про релігію, зокрема і про Церкву. Навіть є такі, що взагалі готові заперечити цю Христову установу та й поставити її на боці, як непотрібний для спасіння душ тягар. Недавно нам довелося чути з уст одного студента університету, що, мовляв, Церква непотрібна...

Отож розгляньмо цю тему розумно і в дусі віри.

1. Хоча ми свобідні істоти, але мусимо зважати на дійсність. Є речі, яких навіть найрозумніший чоловік не може заперечити, бо сам себе осмішить й ще інших заведе в блуд і які можуть навіки втратити душу. Коли Бог установив те, що люди приходять на цей світ при допомозі батьків, то також й саме людське життя на землі потребує певної організації, і то видимої (скажімо, держава). Для віри теж необхідною є подібна організація.

Отже, якщо для дочасного фізичного життя потрібна сім'я, а для громадського добробуту і безпеки - державна організація, то для спасіння душ і вічного щастя - Церква. І про це ніхто з розумних і вдумливих людей ні на хвилинку не сумнівається.

2. Коли ж візьмемо до уваги депозит віри, тобто навчання, що його залишив нам Син Божий, то збереження його без видимої установи, якою є саме Церква, - неможливе. Коли люди самі почнуть лікуватися без відповідних знавців, то більше буде хворих, ніж сьогодні. Так само й з вірою. Коли грішні люди почнуть самі собі пояснювати Святе Письмо і церковне передання науки Христової (бо ж не все записане, як про це свідчить саме Іванове Євангеліє), то що з цього вийде? Усі побаламутяться і пропадуть, не маючи змоги скористатися належно з науки Христової.

3. До речі, Церкву вигадали не люди, і вона не є цілком дочасною установою. Її заснував сам Христос, наш Спаситель. То яке тоді маємо право ми, земні, легковажити порядок, установлений самим Сином Божим? Не сміємо Його повчати, що Він має з нами робити і як нас вести до вічного щастя. Це пахне богохульством і нечуваною гордістю. Отож, коли Ісус вважав за відповідне на Петрі-Скелі збудувати свою Церкву, то нам залишається тільки вдячно прийняти цей Христовий задум.

4. Людина зіпсута гріхом і має схильність пристосовувати для себе і для своїх забаганок приписи закону, в тому числі й сам Божий вічний закон. Візьмімо для прикладу нерозривність подружжя. Тут Церква не має жодної компетенції щось змінювати. Може хіба пояснити те, що в деяких випадках ця нерозривність не мала усіх умов для справжнього подружнього співжиття. А коли б не було Церкви, то ще був би більший хаос, ніж сьогодні. А він є тому, що люди з Церквою Христовою не числяться, а, навпаки, ще її надуживають, і різні фальшиві нехристові Церкви саме в цьому переступають закон Христовий.

5. Отже, потрібною є лише одна Церква, а не різні церкви. Саме тому, що до якихось дверей є тільки один ключ, так і до неба є тільки один вхід

- через Петрову Церкву. І тому добре вона нас навчає, що поза Петровою Церквою немає спасіння. Можуть собі люди вигадувати різні церкви і церквища, та й це, на жаль, вони роблять, але безуспішно. Шкода праці й зусиль, бо лиш правдивий Христос і його намісник на землі може запровадити когось до вічного блаженства. Фальшиві гроші заборонені законом і є безвартісними, так і усякі ті так звані конфесії - це фальшиві гроші, за які Бог не лише не дасть неба, але й ще покарає тьмою кромішньою. Замість заперечення правдивої Церкви краще до неї прив'яжімося. І тоді, як за Ноя спаслися ті, що були в його ковчезі, так ми спасемося, бувши в правдивій Петровій Церкві, в її кораблі.

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

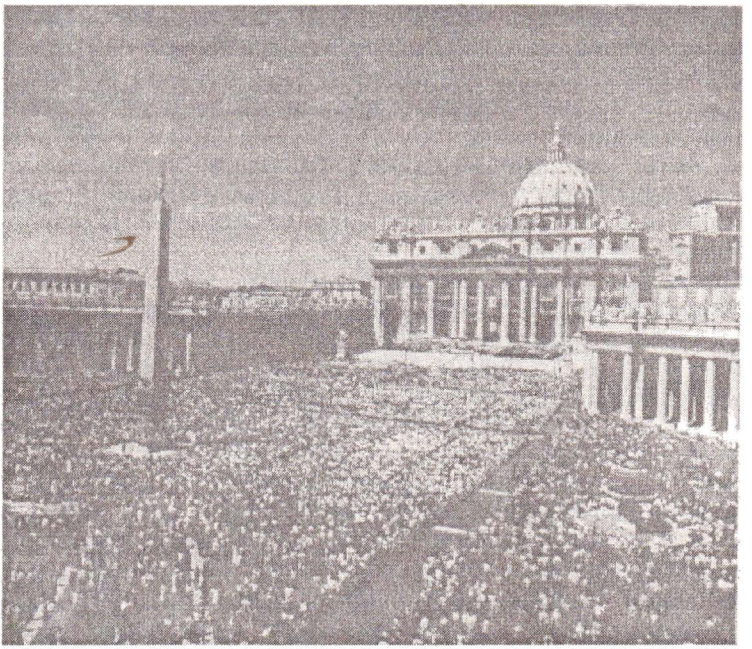

НА СВІТЛИНІ: Площа св. Петра у Ватикані

ЩЕДРИЙ ДАР

О. Володимир Пальчиньский, ігумен із Золочева, подав нам до відома, що один громадянин зі східних областей України передав власноручно на поміч нашій Церкві мільйон карбованців зі словами: "Цій Церкві треба помогти, бо лише вона може врятувати Україну".

Оце Серце, що так дуже полюбило людей...

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії всі свої молитви, справи, слова, думки й терпіння нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за Святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників і у всіх намірах Апостольства Молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяте Серце Ісуса і Марії, спомагайте св. Церкву і Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

НАМІР АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА КВІТЕНЬ:

Загальний: ЩОБ БАТЬКИ ДАВАЛИ СВОЇМ ДІТЯМ ПРИКЛАД ЩЕДРОГО РОЗПОДІЛЮВАННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ І ДУХОВНИХ ДІБР ІЗ ТИМИ, ЩО МЕНШЕ ЩАСЛИВІ (Поблагословлене Святішим Отцем).

Каже народна мудрість: яке дерево, такий клин, який батько, такий син або яблуко від яблуньки далеко не відкотиться. Отже, батьки мають поважний вплив на подальше життя своїх нащадків. Намір власне про це нам нагадує і теж звертає увагу на добрий приклад старших. Батьки, які виховують дітей, можуть показати їм те, як треба милосердитися над бідними і потребуючими.

Звичайно, що малі діти самочинно роблять те, що й родичі. У скупих батьків діти мають закам'янілі серця. Щедрі та великодушні родичі мають подібних на себе нащадків. От дитина бачить, як мати дає милостиню прохаючому. Вона потім часто сама біжить до матері: "Мамо, прийшов бідний, він хоче їсти..."

Можемо допомагати іншим у їхніх тілесних та духовних потребах. От спричинитися до навернення грішника чи й невіжу повчити. Дати добру раду; тим, що сумніваються, вказати на добру дорогу. Одна бідна дівчина не мала де подітися, бо її батьки повмирали. Малий хлопець, йдучи вулицею, питає її про те, що вона шукає. Дівчина розплакалася і каже, що не має пристановища. Хлопчик подумав і за хвилину каже: "Ходи до хати моєї тітки. В неї є кімнатка, і там переночуєш. Тітка добра, дасть тобі повечеряти". Коли тітка побачила дівчину, то одразу хотіла сказати, що в неї нема місця, бо не знати, що ж це за особа. Але коли подивилася на свого племінника, то зараз змінила думку. Прийняла, нагодувала і залишила в себе дівчину, яка видавалася доброю, чесною і порядною. Інший приклад. Остап ходить до школи. Він з багатої родини і йому нічого матеріального вдома не бракує. Але у школі він бачить бідних товаришів і товаришок. Часто овочі, які мама дає йому до школи, він роздає бідним дітям. Коли його запитала вчителька про те, хто його навчив такої прекрасної доброчинності, то малий радісно сказав: "То так тато і мама ставляться до бідних і потребуючих".

Отож, дай Боже, щоб наші батьки під тим оглядом могли заслужити на таку похвалу від дітей, сторонніх, а головне колись від самого Господа Бога!

Місійний: ЩОБ СВОЇМ ПРИКЛАДОМ ХРИСТИЯНСЬКІ РОДИНИ СПРИЯЛИ СВЯЩЕНИЧИМ І БОГОПОСВЯТНИМ МІСІЙНИМ ПОКЛИКАННЯМ.

Уся східна Україна та наша східна і західна діаспора - це великий місійний терен. Тут треба багато священиків, монахів, монахинь та інших духовних працівників. А вони з неба не падають, а виростають у побожних та чесних родинах.

Тому візьмімо до уваги такий приклад. От в родині є діти, а мама говорить їм: "Діти, я молюся і бажаю, щоб хтось з вас став священиком або монахинею, і пішов працювати поміж наших людей". Діти це часто слухають, починають самі молитися та заохочуватися йти на службу Господеві. Отак після певного часу в родині з'являється священик і монахиня. Наприклад, родина мала четверо дітей. Було для родичів, і для Бога вистачило... Нехай це зрозуміють наші батьки, зокрема члени Апостольства Молитви, Марійської Дружини, третього чину і всі миряни загалом.

Місцевий: ЩОБ ДИРЕКТОРИ ШКІЛ І УЧИТЕЛІ СПРИЯЛИ І БРАЛИ ДІЯЛЬНУ УЧАСТЬ У РЕЛІГІЙНОМУ НАВЧАННІ ТА ВИХОВАННІ ШКІЛЬНОЇ МОЛОДІ.

Це надзвичайно важливе питання. Інколи говорять: "Чому немає в школах офіційно запроваджених уроків релігії?" Відповідають одні, що ніби є різні конфесії, і тому годі це виконати. Відповімо і ми, що це цілком не заважає навчати дітей та молодь релігії. Ми стараймося дітей нашої Церкви виховувати наукою, і дбаймо, щоб у школах вони вчили катехизм.

Ця справа за доброї волі адміністрації школи і педагогічного персоналу діється в багатьох місцях. І варто знати, що учні, які вивчають релігію, краще навчаються іншим наукам та чемно поводяться під час викладів. Отож, ми всі молімся, щоб усі директори та їхні помічники це повністю зрозуміли і дбали за релігійне виховання у школах і вищих навчальних закладах!

Заступник на квітень - святий Методій, учитель слов'ян (19.4).

Святий Методій походив з міста Солунь в Македонії й помер 885 року. Був ігуменом монастиря в Олімпі і 863 року співробітничав зі своїм братом Констянтином-Кирилом в апостолуванні між слов'янами. 869 року папа його назначив архієпископом Моравії і Панноніі, де він утвердив слов'янський обряд. Він з братом має велику заслугу за переклад на слов'янську мову богослужбових книг та Біблії. Залишив проповідь про шлюб і зібрав приписи церковного права. Мав би написати про життя свого рідного брата Кирила. Нинішній папа Іван Павло II цих слов'янських апостолів назвав покровителями Європи поряд із св. Венедиктом з Нурсії.

Шануймо наші старовинні звичаї, бо нам накидали і ще накидають грецьке, тим самим підкопуючи коріння. Слов'яни центральної Європи, а серед них і наші білі хорвати ще до Володимирового хрещення мали в Перемишлі єпископа. Отож, вертаймося до коренів, а не приймаймо речей, які нам чужинці несправедливо стараються накинути, зокрема візантійщину і суздальщину.

З ПОТОКУ НОВИН

РЕЛІГІЙНА УКРАЇНА

Сьогодні Україна має 16.500 релігійних громад, 34 релігійні осередки, 184 монастирі, 59 духовних навчальних закладів, 64 релігійні часописи, 32 братства, 94 релігійні місії і 4.500 недільних шкіл. Половина тих громад зосереджена в сімох західних областях держави. 18 процентів усіх цих громад належать до Української Католицької Церкви, тобто п'ята частина. Отже, виходить, що є сьогодні біля семи мільйонів українців католиків в Україні. У нас на три парафії припадає два священики. Від 1988 до 1994 року споруджено в Україні 1261 церковну споруду. 1739 будується, з них 241 храм на Львівщині, а на Хмельниччині - 205. Тут йдеться про споруди, які належать різним конфесіям. 15 монастирів київського патріархату має всього 47 монахів. В українців католиків є більше, ніж третина усіх монастирів, і вони мають багато членів.

Подано згідно з інформацією Віктора ЄЛЕНСЬКОГО

ХТОСЬ НА ТЕБЕ ЧЕКАЄ!

Чи ти ніколи не спробував чекати? Певно, що спробував, і то не раз, і не два! Чекаємо на автобус, на поїзд. Чекаємо цей транспорт в містах і на дорожніх зупинках. І чогось ті автобуси і не приїздять! Тоді чекаємо, може якась машина зупиниться... Чекаємо у черзі в магазинах, в урядових закладах, вистоюємо у кількадобових чергах на кордонах, а навіть у черзі за хлібом - ми, що маємо чорнозем! Чекаємо і вичікуємо, і нераз не дочекаємось. Адже вже призвичаїлись чекати, не дивитись на годинник. Нам час - не гроші! Аж доки так буде?! Може хтось з посмішкою сказати, що вже в наших генах закладено чекати.

Чекаємо, може і усміхнеться доля! "Вже як не нам, то бодай нашим дітям!" - чуємо інколи з уст матерів, батьків, які незважаючи на державні негаразди, надіються. Тому чекають... і працюють, і турбуються, і моляться! Ждуть і може не діждуться!

Та й по телевізору інколи чуємо як політики говорять: "Не треба чекати на чужу допомогу, ми самі собі допоможімо!" І мають рацію! А деякі й таки чекають з моря погоди.

Чекає дитина, коли закінчить школу - середню, вищу; чекає того часу, коли буде працювати за фахом. Чекають молодята того дня, коли візьмуть шлюб, коли будуть діти... Та й прийде час, коли вже чекатимуть на пенсію...

Чекають, ждуть, вижидають, дожидають... Нарешті, останнє очікування - смерть!

Марне вичікування? Ні! Ні! Ні!

Хтось і на тебе чекає!

Справді, марне було б твоє очікування, якщо б на тебе ніхто не чекав. Але на тебе таки хтось чекає! Чекає на тебе Той, хто дав тобі життя! Той самий, що дав тобі терпеливість чекання, силу для шукання, надію на краще життя. Тому добре є і чекати..., бо інакше не сядемо на поїзд нашого життя.

Ми очікуємо Спасителя..., бо "наше громадянство в небі" (Пор. Фил. 3, 20) - так каже св. апостол Павло.

І Спаситель тебе очікує... Він очікує на твою відповідь віри, на твоє покаяння, на твої вчинки любові. Він і після смерті очікуватиме на тебе. Місце для тебе завжди готове... (Йо. 14, 2-3). Він з любові до тебе віддав своє життя... Він тебе чекає, аж поки не прийде твій час, коли скаже тобі: "Прийди! Хто спраглий, нехай приходить; хто бажає, нехай бере воду життя даром" (Одк. 22, 17).

Тому чекай, надійся, працюй, виховуй своїх діточок, вір у кращі дні для себе, для народу, держави, світу. Не на марно! Все має сенс!

Знай, що на станції, до якої прямує поїзд твого життя, хтось на тебе жде! Він Той, хто тебе любить!

о. Діонісій ЛЯХОВИЧ, ЧСВВ

У БЕРЕЗНІ - ПОКЛІН ШЕВЧЕНКОВІ

Щороку 9-10 березня український народ вшановує свого пророка і поета Тараса Шевченка. Здається, жоден у світі поет не мав такого спонтанного визнання, як наш Кобзар. На заході України просто немає людської оселі, де б не було його портрета. Навіть в діаспорі, зокрема в Америці, є пам'ятники: у Вініпезі, Вашинґтоні, Буенос-Айресі, Порто-Алеґ-ре, Куритибі, Прудентополі, Апостолах, Обері, Енкарна-ціоні...

Варто зазначити, що немає такого поета і серед світових геніїв, як наш Невмирущий Співець. Біля півтори тисячі разів в його "Кобзарі" згадується про Бога і речі, пов'язані з релігією. Недаремно цитує академік Богдан Завадка Олександра Барвінського ("Серце чистеє подай", ст. 71). У тій праці зазначається, що такий автор, як Андрій Річицький ще 1923 року дуже злостився через те, що в дослідженнях науковців Т. Шевченко виступає, як він писав, у рясі "смирненького уніатського попа". Зверніть увагу, що не православного, навіть не автокефального, а "уніатського", тобто католицького! Аж до печінок того А. Річицького проймало... Та як не намагався безбожник опоганити, принизити й перекрутити релігійність Т. Шевченка, але не міг заперечити, що "Шевченкові світогляд і поезія заповнені Богом".

Правда, бували і серед католиків такі сноби, які хотіли б зарахувати Шевченка до митарів та грішників, але об'єктивні науковці засуджують такі погляди. Тому ще раз помолімося Богу і Пресвятій Богородиці, що ми маємо з Його превеликої ласки такого Поета!

ВОЛИНЬ - КОЛИСКА УНІЇ

(Доповідь в Луцьку 24.XI.95, о. В. Зінька)

Наближається чотирьохсотріччя укладення Берестейської унії, відновлення єдності з престолом св. апостола Петра в Римі. Українці, а особливо - греко-католики, стараються цей ювілей гідно возвеличити та вшанувати. Ми, розглядаючи минуле, не можемо не розповісти про ту гігантську працю, яку вклала волинська ієрархія в цю справу. Коротко зупинимося на цьому питанні.

I. Праісторія Унії

Православна Церква титулом святого вшановує єпископа володимирського Стефана, який був наслідником святого Теодосія в Києво-Печерській лаврі. Стефан згодом став владикою на волинській землі. Отже, вже тоді, за володимирових та ярославових часів, на Волині прихильність до церковної єдності визначалася певною стійкістю.

О. Атанасій Великий, ЧСВВ у своєму "Літописі Християнської України" (том 4, стор. 17), пишучи про підготовку унії, згадує саме волинських діячів. Тобто луцького латинського єпископа Бернарда Мацейовського і молодого вихованця Грецької Римської Колегії св. Атанасія, грека Петра Аркудія, який працював на Волині і Холмщині в 1590-их роках. Про першого автор пише те, що він багато вклав праці у справу з'єднання нашої Церкви.

Третій такий авторитет, один з ініціаторів унії - це луцький та острозький Владика Кирило Терлецький. Його патріарх Єремія II призначив екзархом в Київській митрополії. Саме той, хто мав бути наглядачем за здійсненням візантійських цілей, став сподвижником унії вже на берестейському синоді ієрархії 24 червня 1590 року.

2. Торчинська нарада 1594 року

Задумана нашими владиками справа унії не занепала, і в 1594 році вона набирає виразних контурів, з теоретичних міркувань переходить до практичних дій. Знову на нараді був присутній латинський єпископ Бернард Мацейовський. Незабаром укладають 33 умови укладення унії. Ці умови були майже повністю прийняті папськими богословами, зокрема о. Сараґоссою.

Окремо варто згадати про єпископа Кирила Терлецького, який не лише був надзвичайно діяльним у справі унії, але й став делеґатом української ієрархії до Рима разом із володимирівським і берестейським Владикою Іпатієм Потієм. Визнання віри і приєднання до Апостольського престолу склали єпископи Потій і Терлецький 23-го грудня 1595 року у Константиновій залі перед папою Климентом VIII. Повернення єпископів з Рима почалося в березні 1596 року, а закінчилося у вересні того ж року. Таким чином ієрархія готувалася до 8-го жовтня, до дня проголошення унії у місті Берестї над Бугом.

3. Постать Іпатія Потія

Іпатій Потій виховувався на польському королівському дворі у Кракові. Згодом став берестейським каштеляном і вже тоді почав працювати для з'єднання. З ним

рахувалися римо-католики (за словами єпископа Бернарда Мацейовського), бо він був високоосвіченим. Стає єпископом володимирським і берестейським після смерті Владики Мелетія Хребтовича-Богуринського у 1593 році. Відтоді починає справу унії інтенсивніше розвивати.

У грудні 1594 року чітко підтверджує з'єднання власноручним підписом.

Іпатій властиво пізніше ніс весь тягар унії на своїх плечах, будучи митрополитом після смерті митрополита Михайла Раґози. І брав участь у полеміці, яка розгорілася навколо берестейського порозуміння. 1599 року появляється твір "Антиррезіс або оборона перед Христофором Філаретом". Історики сперечаються про те, хто ж є автором цього твору, але загал схиляється до думки, що його написав Іпатій Потій, а помагав грек Петро Аркудій, який приїхав в Україну у справі зорганізування семінарії для нашої з'єднаної Церкви.

У 1604-05 роках Іпатій Потій обороняє рішення Флорентійського собору (1439) та вміщує лист митрополита Мисаїла до папи Сикста IV.

4. Святий Йосафат з Володимира-Волинського

Коли ієрархія, серед якої видніші її представники, як Потій та Терлецький, підписали документи церковного порозуміння в Римі і проголосили унію в Бересті над Бугом, то з'єднання ратифікував своєю власною кров'ю уродженець княжого міста Володимира-Волинського Івась, у чині - Йосафат Кунцевич (1580-1623).

Він народився у Володимирі. Батьки називалися Гавриїл і Марина. Належали до міської знаті. Мати була вельми побожна, завжди брала сина з собою до церкви. Одного разу на молитві перед розп'яттям іскорка з боку Христового впала в серце малого Івася. Це сталося в церкві св. Параскеви, де сьогодні вірні поставили хрест. Згодом Івась їде у Вільно вчитися купецькому ремеслу. Перебував у купця Поповича. Молодого хлопця пробують залучити до себе чотири тодішні течії: православні, римокатолики, прихильники Реформації та уніати, які мали церкву Пресвятої Трійці. Він за надхненням Святого Духа обирає останніх і пристає назавжди до них.

Вирішує стати монахом і 1617 року разом із Велямином Рутським засновує василіянський чин згідно із західними нормами. Чин обстоює унію і до нині. На Волині має свої монастирі та плідно працює у Почаївській лаврі. Тут виходить друком "Народовіщаніє" - проповіді народною мовою, відомий "Богогласник" та чимало іншої релігійно-богословської літератури, зокрема служебники. Йосафат одночасно зорганізовує і сестер василіянок.

Ставши єпископом, щиро зайнявся приєднанням нез'єднених до правдивої Церкви, і за це заплатив своїм життям. Проголошений блаженним папою Урбаном VIII, а 1867 року - святим Вселенської Церкви. У беатифікаційному і канонізаційному процесі визнано близько трьохсот чудес, чого не знайдеться, здається, ні в одного канонізованого святого...

Коли на початку XIX століття царська Росія почала переслідувати уніатів, то волинські греко-католики не зрікалися віри і стали ісповідниками, як, наприклад, священики у житомирській тюрмі. Отак Волинська волость спричинилася до унії.

ВАЖЛИВО ЗНАТИ ПРО СВОЇ КОРЕНІ

НА СВІТЛИНІ: о. Дам'ян Кастран, ЧСВВ в оточенні дітей.

Священик завжди є лідером того народу, серед якого він живе і працює, бо він не лише щодня підносить свою душу за нього до Бога, але безпосередньо зустрічається з труднощами, проблемами, терпіннями і радощами свого народу. І він лише тоді буде правдивим священиком, якщо буде повторювати слова нашого Спасителя: "Жаль мені народу, бо вони блукають як вівці без пастиря". Коли молодий місіонар з Італії поїхав у Бурунду, щоб служити одному з племен, він не міг не знати, що країна поділена і що тут брат брата вбиває. І коли воїни того племені підійшли до храму, переповненого дітьми і жінками, він сам вийшов на вулицю, щоб благати вбивць не палити і не вбивати, але став жертвою ненависті (Радіо Ватикан про це повідомило влітку 1995 р.). Він не міг розібратись у тому, котре з тих племен має більше прав або дотримується закону, бо він був на боці страдників і переслідуваних. І така історія цілого християнства! Священики і єпископи завжди повинні бути на боці гнаних, переслідуваних, потребуючих духовної і матеріальної допомоги. Отже, повинні знати минуле або історію, ворогів і приятелів народу і керуватись лише тим, що є корисне для добра як небесного, так і земного. Бо одне від одного невіддільне. Народ, який не має свободи, умов розвивати своє релігійне, культурне, господарське чи політичне життя, потребує всілякої підтримки від Церкви, яка для того і заснована Христом на землі, щоб голосити "радісну вістку всім народам і робити їх Його учнями".

О. Августин Волошин зовсім не мріяв стати президентом Карпатської України і знав, що погодитись на таку роль - це погодитись на очевидну смерть, але він відчував всіма фібрами своєї шляхетної душі, що день найбільшої поразки для підкарпатських русинів-українців - 15 березня 1939 року - буде історичною подією, на яку будуть покликуватись всі наступні покоління. Віра в Бога дала йому сили взяти на плечі найтяжчий хрест, який коли-небудь брав котрийсь священик з нашого народу, що живе в Карпатах. Він свою освіту і своє теологічне знання здобував не в українських школах, і довгий час українська мова була йому малознана. Завдяки тому, що він знав долю і недолю свого народу, бачив його важке господарське, релігійне та культурне життя, то не міг не стати на бік тих, які боролися за свободу і краще майбутнє народу з Карпат. Він міг

називатися угро-росом, рутеном чи русином, але він знав, що це за народ, яке його минуле та що він пережив, не маючи власної держави...

Гіркою є доля українського народу, поділеного раніше між іншими державами, кинутого на поталу сусідам, які постійно обмежували його права та свободу. Нам з чужинцями треба було постійно боротися, щоб відстоювати свої політичні, культурні чи релігійні здобутки. У певні періоди історії і поляки, і мадяри, і росіяни теж мали своїх ворогів, перед якими треба було відстоювати свої права. Нині тих, що боролися за ці права, ніхто не вважає зрадниками чи яничарами. Навпаки, з них творять взірці мужності та відданості своєму народові. Петефі, Міцкевич чи Шевченко у світовій історії є взірцями патріотизму...

Не любити українців в Україні можуть лише зовсім духовно обмежені люди, незнайомі зі своєю історією, або такі, які не хочуть терпіти з постійно переслідуваним, визискуваним народом, що тяжко нині піднімається з колін. Для розуміння проблеми варто навести уривок зі статті Лисневського, опублікованої в журналі "Юность" (№ 18, 1966 р.): "Відбувається фальсифікація пам'яті... Нерозумні ті, які все забули і нічого не навчились. І вони хочуть вбити у людей пам'ять. Пам'ять про винуватців і про злочини, про чітко сплановані вбивства, про колючі дроти, про багаточисельні Дахау... Завжди є люди, які зацікавлені заперечити історію: історії не було, нічого не було, ніхто не винен... І пропагандистська машина "Антипам'ять" нав'язує людям сфальсифіковану пам'ять... Диктатори та їхні послідовники намагаються робити те, щоб люди забули не лише про злочини, але й про героїчні вчинки. Культури не було, не було геніїв, ні пророків і т.п... ось вам ерзацінформація убивання часу... А в людей, які втратили пам'ять, вже нема жалю ні до чого". У нас на Закарпатті прикладом такої ерзацінформаційної політики може бути така ситуація: доктора історичних наук, автора об'єктивних праць про історію нашої Церкви названо "спеціалістом" у знаках наведення, а "правдивим патріотом" нашого народу та Церкви названо людину, яка все життя боролася з рідною Церквою. А нині той "патріот" проливає крокодилячі сльози через те, що його батьківщина начебто зазнає лиха від своїх братів-українців з-за Карпат, бо, на його думку, вони знищать "прадідівську віру чи обряд".

Залишається гадати, що ще фантазуватимуть деякі духовні особи на Закарпатті, які сіють розбрат у відроджуваній УГКЦ. Але не підлягає сумніву той факт, що вони не люблять ні української Церкви, ні українського народу, бо вони не бажають йому добра! Спільними зусиллями ми могли зробити набагато більше для духовного відродження нації, але, можливо духовна сліпота чи давній рабський дух догоджати лише сильним світу цього, чи старіння та небажання спільно страждати із земляками, зависли дамокловим мечем над долею нашої Церкви та її вірних!

Проте Господь постійно закликає: "Робіть, поки час, бо не знаєте ні дня, ні години, коли прийде Син Чоловічий!" А перед Ним завжди треба говорити правду і чинити діла лише для безсмертя добрих душ!

о. Павло МАДЯР, ЧСВВ

О. ПАВЛО ТЕОДОРОВИЧ, ЧСВВ

50 років з дня смерті

Бувають на світі люди, що весь свій вік колять як будяки та ранять інших, але є й люди, що як рожа або лелія розсівають навколо себе милий запах любові та інших християнських чеснот.

Вже на перший погляд вражають нас своєю красою святості. Святими не народжуються, але стають. Чому наш народ має таке мале число святих? Чи українська земля не виплекала повністю відданих Богові і Церкві людей? Вони живуть посеред нас. Але наша біда в тому, що ми мало єднаємося з ними через молитву, а ще менше просимо Бога про їхню прославу в рядах святих.

Одним з таких праведників XX століття був о. Павло Теодорович, ЧСВВ, довголітній маґістр новиків крехівського монастиря св. Миколая. Хто покійного пізнав ближче, хто з ним жив якийсь час, той подивляв його незвичайній вирозумілості для інших, його тихості та скромності, а також його незвичайній працьовитості до останніх хвилин життя.

23 квітня 1894 року в с. Рахиня на Станіславівщині (нині Івано-Франківщина) народився хлопчик, якого назвали Петрусем. Крім нього в родині було ще п'ятеро дітей. Батько, греко-католицький священик, і любляча мати дбали за духовне життя своїх дітей. Ця іскра Божої любові згодом розгорілася так, що після смерті батька мати з трьома дочками вступила до монастиря сестер Василіянок, а інші три сини - до Отців Василіян (правда, Андріян залишив новіціят). Малий Петрусь згодом почав навчатися у Бучацькому Місійному Інституті Св. Йосафата, де здобув не тільки добрі знання, але навчився багатьом чеснотам, особливо чесноті покори. Тут він відчув у своєму невинному серці Божий поклик до монашого стану і 6 вересня 1908 р. вступив на новіціят Отців Василіян у Крехові. Через півроку молодий юнак одягає на себе монашу рясу (габіт), змінивши своє хресне ім'я Петро на ім'я духовне - Павло. На однорічній новіціятській пробі бр. Павло запалився духом Ісуса Христа, ревністю св. Василія Великого та св. Йосафата. Після складення перших тимчасових обітів (8 травня 1910 р.) він виїхав до Риму на навчання. Тут перебував в Українській Папській (Руській) Колеґії, а на виклади ходив до Григоріанського університету. Монашу професію склав 30 листопада 1913 р.

Через кілька років, під час вакацій о. Теодорович відвідав Україну, де його застріла перша світова війна. З монастирів вже на початку війни (повністю були зайняті російськими військами монастирі в Михайлівцях та Улашківцях) усіх монахів або вивезено у глиб Росії, або розігнано. З 1915-16 рр. на засланні в Росії чи в Сибіру перебувало тоді 6 отців, 10 кліриків та 10 братів. Серед них був і брат-клірик Павло Теодорович, який тут підірвав своє здоров'я, захворівши на сухоти (туберкульоз легенів). Ця недуга дошкулювала йому впродовж цілого життя, однак він ніколи не нарікав, але смиренно сприймав це і віддався на Божу волю.

В 1917 році обставини значно покращилися, особливо після березневої революції в Росії, яка призвела до закінчення війни на східному фронті, як також і до звільнення полонених та засланих василіян. Після повернення

із заслання о. Павло продовжував навчатись і лікуватись у Римі, де за короткий час здобув звання доктора теології і за спогадами о. Йосафата Романика, ЧСВВ (нині він у Варшаві) отримав золоту медаль за написання праці з соціології. Хоча о. Павло був доктором, однак із-за своєї простоти та смиренності цією відзнакою не скористався. Після закінчення навчання був рукоположений на священика (30 травня 1920р.). В тому ж році Отці Василіяни на 5 років взяли обов'язок керувати Львівською семінарією. Ректором її до 1925 р. був о. Теодозій Галущинський, ЧСВВ, а професорські посади займали в ній отці Петро Кисіль, П.Демчук, Й.Маркевич та інші. Після закінчення контракту настоятелі запросили о. Павла бути духовником у Бучацькому Місійному Інституті. Як духовний наставник, він намагався пізнати душу кожного гімназиста і зродити в серцях молодих юнаків живу любов до Ісуса Христа.

Наприкінці 1926 року о. Микола Лиско, тодішній вихователь крехівської братії, захворів на запалення суглобів і о. Атаназій Калиш, тодішній протоігумен, за згодою своєї Ради, призначив о. Павла маґістром у цьому ж монастирі. Будучи обізнаним у богословських науках, маючи знання з педагогіки, знаючи аскетичне навчання св. Василія Великого, о. Теодорович за короткий час став живим прикладом чернечих чеснот для своїх вихованців. Його серце було відкрите для всіх. Для кожного знаходив слово втіхи: для терплячого і того, який радів. Даючи приклад святості, як добрий батько тлумачив він новикам аскетичне навчання св. Василія Великого, щоб вони могли черпати з цієї науки василіянського духа, любов до Чину, до його традицій; схиляв їхні серця до синівської любові, почитання і відданості Божій Матері, посвячував їх у синівство Матінки Божої на свята Покрови і на співстраждання; прищеплював в них любов до молитви, роздумування та злуки з Богом. О. Мар'ян Чернега стверджує: "О. Теодорович був рятівником багатьох покликань. Він завжди наголошував, що коли ти пізнав своє покликання, ніколи не підсувай думки проти покликання". Його очі завжди світилися ясністю і правдою, а чорні брови були тими хмаринами, які передавали настрій о. Павла. Він рідко сміявся, але усмішка була привабливою, сердечною. Вмів вислухати і дати раду. Був суворим, але справедливим.

Одного разу новики запитали свого маґістра про те, чи в нього є спокуси. О. Павло лагідно посміхнувся і сказав: "Я молюся, щоб витримати". Його лекції про Божу любов давали молодим юнакам змогу дихати Божою атмосферою. Він заохочував почитати і приймати Ісуса Христа в Пресвятій Євхаристії, наголошуючи на невимовній ніжності і святості цієї вершини Божої любові до людей. При цьому закінчував грізними словами св. Павла, що підпадуть осудженню ті, хто приймає Євхаристію недостойно.

О. Теодорович не відкидав методів виховання такої науки як педагогіки, однак був переконаний, що тільки Божа ласка здатна все збудувати. Спочатку він присвячував години для молитви і роздумів, а потім остаточно вирішував. Це був ідеаліст. Він старався виховувати ідеал (духовний, місійно-національний). Ідеєю для нього була єдність українського народу з апостольським престолом.

О. Йосафат Романик стверджує: "23 липня 1935 р. в Жовкві капітульні отці вибрали трьох кандидатів на посаду протоігумена: отців Т. Галущинського, В. Градюка, П. Теодоровича. Коли ми взнали. що о. Теодорович

може нас залишити, то щиро молилися до Бога, щоб о.Павло нас не залишав. З-поміж них архимандрит Діонізій Ткачук 6 серпня 1935 року назначив новим протоігуменом о. Віталія Градюка, його консульторами стали отці П. Теодорович, П. Мартинюк і Й. Чепіль".

Згодом розпочалася Друга світова війна. Перша хвиля воєнних акцій позначилася і на долі наших монастирів. В 1939 р. Крехівський монастир був захоплений радянською владою, яка до 1941 р. тут утворила "штаб укрепрайона". Новіціят закрили, а кандидатів і новиків відпустили додому. Галицька Провінція з 1939 по 1941 р. поділилася на три частини: 1) Галичину під владою совєтів; 2) т. зв. генеральне ґубернаторство, яке обіймало зайняту німцями Польщу на захід від Сяну і Бугу. Ця територія була під владою гітлерівської Німеччини; 3) т. зв. протекторат-Чехія і Моравія. У "генеральному ґубернаторстві" настоятелем став протоконсультор о. Теодорович, який до створення архимандритської делегатури 13 грудня 1941 р., був ним також для всіх Василіян у т. зв. протектораті. Він урядував у Холмі.

Коли німці заволоділи крехівським монастирем у 1941 році, то туди разом з іншими монахами повернувся і о. Теодорович. Однак з кінця 1942 р. до половини 1943 р. був ігуменом у Христинополі. Пізніше переїхав жити до монастиря сестер Василіянок у с. Підмихайлівці, де настоятелькою була його рідна сестра. Але не довго судилося о. Павлу тут прожити, тому що в 1945 р. його заарештували і помістили до Станіславівської тюрми. Тут, у холодній, темній, пекельній камері він терпеливо переносив усі труднощі. Терпів для Христа, знаючи, що терпіння цього світу не достойні майбутньої слави, гинув за найбільший свій скарб-Католицьку Церкву. Через півроку немічного отця звільнили з-під арешту, бачачи, що він уже незабаром помре.

8 січня 1946 р. у с. Підмихайлівці о. Павло Теодорович, ЧСВВ закінчив свою туземну мандрівку. Його радо у вічності зустріла Божа Мати, до якої протягом земного життя він мав велику набожність. Тіло його поховали на монастирському цвинтарі.

В 1955-1956 рр. державна влада вирішила зруйнувати цвинтар, а на його місці розпочати будівництво житлового корпусу. Отці Василіяни вирішили перенести домовину о. Теодоровича в інше місце. Дмитрій Євстахій Іванович (1928 р. н.), давній мешканець цього села розповідає: "Коли хотіли знести цвинтар, тоді я і ще один чоловік в присутності двох отців василіян відкопали домовину, відкрили її і побачили о. Павла таким, якби він був щойно похований, тільки лице трішки почорніло. Одягнений він був у священичі ризи. Переносили тіло у 1955-56 рр., тобто 10 років пізніше після його смерті. Поховали його в іншому місці, де сьогодні розташований цвинтар".

Аналізуючи життя покійного о. Павла Теодоровича, спостерігаємо, що це був незвичайний чоловік. В його немічному, слабкому тілі містився великий дух, який рвався до праці й діл на всіх ділянках релігійного життя. Плоди його праці залишаться назавжди духовною спадщиною українського народу. Він заслужив собі не тільки винагороду від Бога, але й також прихильну пам'ять у Василіянському Чині та в українського народу.

брат Епіфаній Гнатів,
новик крехівського монастиря

У ВІРУ НАВЕРТАЛИ СИЛОЮ

За третім поділом Польщі, у 1796 році, землі Волині увійшли до складу Росії. Розпочалося насадження російського православ'я та поступове викорінення засад греко-католицької церкви на теренах Волині. Українське населення за майже двісті років унії звикло до богослужіння в церкві українською мовою і неохоче сприймало чуже для них по обряду російське православ'я, і тому царський уряд вишукував різні методи, аби розпочати ліквідацію греко-католицьких монастирів. Для цього використовували наклепи, шантаж і навіть фізично-примусове навернення в російську віру. Підтвердженням цього є дві кримінальні справи, що були порушені проти духовенства Володимирського та Загорівського василіянських монастирів у 1818 році. Духовенство цих монастирів звинувачувалося офіційною владою в тому, що агітувало українське населення, аби воно сповідувало греко-католицьку віру (місто Луцьк. Обласний Державний архів. Фонд 382, опис 2, справа № 276. "Дело Владимирского и Загоровского монастырей о развращении православных лиц в униатский обряд").

У 1792 році в село Заріччя Володимирського повіту приїхав селянин Андрій Гуневич з Галичини і влаштувався челядником у місцевого селянина Семенова, який був власником млина. Згодом цей Андрій Гуневич одружився на дочці Семенова - Анастасії. У них народилося двоє дітей, яких охрестили за греко-католицьким обрядом. Унія ж у 1796 році була ліквідована і на наші землі прийшло російське православ'я. Але А. Гуневич мав, напевне, досить тверді переконання у вірі греко-католицькій, і тому, не бажаючи переходити в православну, наслідував приклад тих українців та священиків уніатських, котрі не зрадили свої переконання, протягом п'яти років святив Пасху і бував на відпустах в різних василіянських монастирях. За невиконання сповіді у своєму приході (село Заріччя на той час було приписане до Володимирського Успенського собору) разом з греко-католицькими священиками Сушевським та Костецьким, які також не прийняли православ'я, був заарештований і посаджений у в'язницю. На ноги йому одягнули кайдани (колодки). Під арештом перебував тиждень. Звісно, після цього змушений був прийняти православ'я. Не важко догадатися, що життєві обставини та велика сім'я, в якій на той час прибавилося ще двоє дітей, змусили Гуневича перейти в іншу віру. Протягом десяти років А. Гуневич сповідався в Успенському православному соборі. Але таємно навідувався до Володимирського василіянського монастиря.

У 1818 році православний священик Краєвський зробив на Гуневича письмовий донос. У ньому, зокрема, було таке: "Селянин А. Гуневич під час роботи у млині називав православних священиків "схизматиками". Назначалося і те, що у нього в хаті бувають монахи з Володимирського василіянського монастиря. На підставі доносу Володимирський земський суд 2 червня 1818 року порушив кримінальну справу проти духовенства Володимирського василіянського монастиря. В основу звинувачення лягло те, що ченці Володимирського монастиря займаються вербуванням українського населення на перехід з російського православ'я в греко-

католицький обряд богослужіння. Розслідування було доручено слідчому Гнату Солометринському. Під час слідства опитано десятки жителів Заріччя. Основне питання, чи дійсно сім'я Гуневичів сповідує греко-католицьку віру, а ченці монастиря таємно займаються вербуванням населення села на перехід в уніатський обряд. Жителі Заріччя, які проходили у справі як свідки, зокрема Федір Бунда, Григорій Кость, Павло Бондарук, Роман Огородник, Іван Манелюк, Луць Макарук, Василь Салабайчук, Микола Мазурок, Гнат Шварчук, Гриць Мазурок, посвідчили, що в них вдома справді бувають з молитвами монахи-василіяни. Але, щоб вони займалися вербуванням їхніх родин на греко-латинський обряд, не чули, не бачили і не знають. А сам Андрій Гуневич казав, що приводом для відвідування ним монастиря василіян послужила чутка серед населення міста про те, що дозволяється сповідатися в греко-католицьких монастирях і церквах. Але він не пам'ятає, коли і від кого це чув.

Майже водночас з цією справою Володимирський земський суд порушив ще одну - проти духовенства Загорівського василіянського монастиря. Підставою стало те, що в монастирі під час богослужіння помічено селян сіл Хорів, Загорів та містечка Локачі. В ході слідства жителі Хоріва та Загорова - Демко Зенюк, Захар Хобатюк, Василь Костючко, Федір Гуменюк, Ілько Войтюк, Андрій Петрук, Ваврик Боць, Яким Юндак, Ілько Наконечний підтвердили, що справді бували і бувають під час богослужінь в Загорівському василіянському монастирі, але ніколи не чули від ченців мови про перехід з православ'я до греко-католицької віри. Селянин свідок Василь Клітинський з містечка Локачі пояснив своє перебування у монастирі тим, що у селі Загорові був проїздом і зайшов до монастиря виконати християнський обов'язок - помолитися Богу. В ранзі свідка був і 16-річний учень парафіяльної школи, що діяла при Преображенській церкві містечка Локачі, Єлеаш Стрижинський. Він через свою цікавість разом з іншими учнями школи навідався до Загорівського монастиря і не знав, що сповідатися у греко-католицькому храмі православним українцям заборонено. Слідство проти василіянського духовенства Володимирського та Загорівського монастирів тривало майже півтора року. Після закінчення попереднього слідства кримінальну справу направили до Санкт-Петербурга на розгляд в канцелярію імператора. 18 березня 1820 року в Луцьку уніатську духовну консисторію надійшла копія указу імператора № 172 з таким текстом: "... с приложением копии своего приговора на василиан Загоровского и Владимирского монастирей за развращение якобы православных в вероисповедании, в чем они, василиане, оказались невиновными, но дабы впредь греко-российского исповедования прихожан отнюдь ни под каким предлогом не развращали, не отвлекали и преподавать оным треб духовных не дерзнули, строжайшее сие правление потвердило не только Загоровский и Владимирский монастырям, но и всем подчиненным монастырям".

Аналізуючи ці дві кримінальні справи, можна зрозуміти, в якому принизливому стані перебувало греко-католицьке духовенство та вірні їм прихожани в часи Російської імперії на початку XIX століття.

Леонід МИХАЛЬЧУК, краєзнавець
(Володимир-волинська газета "Слово правди" за 19 грудня 1995 року)

СПОГАДИ ПРО ПЕРЕЖИТЕ

Сестри Веньямини, по світськи Володимири Марцінковської, сестри згромадження сс. Пресвятої Родини УГКЦ

(Продовження. Початок у № 1, 2 за 1996 р.)

Люди хворіли, мучилися від голоду, холоду та бруду. Багато не витримувало і вмирало. Залишали їх в лісах і придорожніх байраках, мало кого хоч присипали землею. Також багатьох таких, що були вже при смерті, виволікали з вагонів і покидали напризволяще. Нікому не вірилось, що можна так обходитись з людьми.

Вощі доїдали. Аж в Омську погнали всіх в лазню. То пам'ятаю, як один з найстрашніших днів. Сказали стати всім по чотири, і повели до лазні. Вигляд страшний мала та наша колона - люди брудні, в засмальцованих фуфайках. Почали співати "Повстаньте, гнані і голодні", але згодом замовкли, бо дуже били. Перед самою лазнею почали всіх силою роздягати догола, всіх в одному приміщенні, старих, молодих, дітей, жінок і чоловіків, а на дверях посадили двох молодих мужчин, які голили волосся на лобку всім підряд... Знявся страшенний вереск, крики і плач. Люди соромилися роздягатися догола і опиралися, хто як міг. Ми четверо збилися докупи, ні живі, ні мертві. Як почали нас насильно роздягати, то і ми почали боронитися, а Ювеналія так кричала, що на ті крики надійшов якийсь офіцер довідатися про те, що робиться. Ми сказали йому, що радше самі собі відрубати голови, аніж роздягати догола. Посміявся з нас, але наказав конвоїрам, щоб нас не рухали, і завдяки йому ми лишилися в спідніх сорочках.

У середині бані зустрілися ми з о. Підлісецьким, його дружиною Наталею і їх малим сином. Раді були зустрічі, але говорити нікому не хотілося - всі нагі, сором очі підняти одні на других. "Ото як ми стрінулися..." сказав о. Підлісецький. Поплакали ми та й розійшлися. Більше вже не бачилися, і не знаю, де їх далі повезли.

Нас висадили з того страшного поїзда скоріше, ніж всіх решта - в Ниті. Можливо, збирались використати нас, як і всіх несімейних, для роботи в копальнях золота. Привезли нас на ті золоті рудники, вивантажили з машини, а місцеве населення зустріло нас криками і камінням: "Бандити! Бандити!" Ми майже не виходили з барака на перших порах, щоб не дістати каменем в голову. Дітлахи просто переслідували нас, як переслідують ворон або горобців. Сховатися від дітей було дуже непросто з-за кожного паркана, з-за кожного дерева летіло в нас каміння. До магазину, або на пошту, або ще в якихось потребах ми могли вийти лише досвіта, коли діти ще спали. Після кількох днів такого "полювання" ми не витримали і пішли до директора школи, щоб він якось вплинув на своїх

учнів. Але він, вислухавши нас, сказав: "Ну што ви, то дєті, пусть тренируются наші ребята". З того часу ми вже нікому і ніколи не ходили скаржитися.

Однак згодом місцеві люди змінили своє ставлення до сестер. Тоді ми і дізналися, що задовго перед нашим приїздом оголосили всім, що привезуть до них на перевиховання закоренілих злочинців і бандитів; щоб ніхто не виходив з хати і дітей не залишали надворі самих. Після кількох таких "попереджень" люди були смертельно налякані і почали протестувати щодо розселення бандитів у їхніх краях. В той день, коли нас привезли, все село збіглося дивитися на бандитів. Та жінка, що нам про це розповідала, пригадувала, сміючись, що вона навіть руки не вимила (бо місила тісто), бо бігла дивитись на тих злочинців. Коли вони побачили вимучених, слабих, нещасних людей, а особливо нас, молоденьких дівчат, здивуванню їх не було меж. Однак їх запевнили, що це ті самі злочинці, і тому на всяк випадок вони трималися від нас осторонь, хоча ніякого страху ми не викликали.

Спочатку було дуже важко. Не було що їсти, не мали чим запалити. В одну кімнату поселили вісім родин: жінок, мужчин, дівчат, хлопців і дітей. Не було як переодягнутись, а вже про миття не було й мови. Кожне слово перекручували і доносили в комендатуру. Всі майже були з Волині, невіруючі. Нас четверо було тільки з Прикарпаття та ще одна старенька гуцулка з Коломиї.

Через місяць начальник викликав сестер в комендатуру і сказав, що буде комісія з Москви. "Можете внести заяву про окрему кімнату для жінок, а я вас підтримаю", - сказав він. "Тільки щоб Іван нічого не знав про цю розмову". Іван Лук'яненко - то був його заступник - виявився дуже паскудним чоловіком.

Ми написали заяву, і через деякий час справді виділили кімнату для шести одиноких жінок. Однак Іван Лук'яненко домагався, щоб ми були під наглядом донощика. Мав у нас бути й старший барака. Але сестри, знову ж за порадою старшого коменданта, не погоджувалися. Довго все тягнулося, і нарешті відповідальною назначили с.Андрею. Щовечора ходила вона розписуватися за всіх, що все в порядку і ніхто не порушив режиму.

В тій кімнаті стало сестрам набагато краще жити. Самі зліпили собі кухню. Поміж горбами ходили збирати коріння берізок, щоб запалити. Не один раз змерзали, як збирали коріння, бо там були сильні вітри. Взимку стало дуже холодно, в кімнаті вода замерзала, нічим було розпалити і нічого зварити. Спати на нарах було холодно, а ще ж треба ходити працювати!

1951 рік

Спочатку тільки с.Андрея і я влаштувалися на роботу - шити у побуткомбінаті. С.Андрея часто хворіла, і я забирала роботу додому, щоб виконувати і її норму. Познайомившись з людьми ближче, довідалися, що в продуктовому магазині є місце прибиральниці. Туди оформили с.Єремію, а с. Ювеналію прийняли в цех, де робили ящики для золота, однак довго там не працювала. Пізніше попросили директора школи, щоб прийняв за прибиральницю, була там не цілий рік. С. Єремію ще на рік залишили в магазині. А с. Ювеналію вдалося оформити сторожем у пекарні, але на нічну зміну мусіли її супроводжувати, бо дорога була

небезпечна: там часто вбивали наших людей. Так тривало цілий рік. Наступного року с. Єремію влаштували сторожем: ледве впросили, бо завідуюча жінок не хотіла. Тепер сестри сторожили в пекарні по змінах. Ще й помічника Бог прислав нам: звідкись приблукав великий собака, який водив сестер на зміну і пильнував нас від чужих, лежачи під дверима барака.

Якось с. Ювеналія, повертаючись ввечері з роботи, побачила на дорозі телеграфний стовп. Прийшла і підмовила мене той стовп вкрасти. Як ми, дві слабкі жінки, охлялі від холоду й голоду, дотягнули той стовп до своєї хати, я і до нині не розумію. Як же ми боялися, що хтось нас може побачити, коли той стовп виривався нам з рук і падав, і дзвенів, як дзвін, на 50-градусному морозі! Як ми плакали від безсилля, чіпляючись з останніх сил за той стовп обдертими до крові руками! Ми мусіли його донести, бо там, в бараці, чекали на нас хворі і сестри, які померзли. Але як же ми тішилися, коли дотягнули нарешті його до хати! Піт з нас лився рікою, незважаючи на тріскучий мороз, і ми мусіли переодягнутися в сухе. А потім до світанку ми розпилювали той стовп на частини і ховали в різні кутки, щоб ніхто не знайшов. Той стовп на кілька днів врятував нас від сильного холоду. І ми потім довго згадували ту пригоду зі стовпом, особливо те, як дивувалися на другий день люди: куди ж пропав стовп. На нас подумати не змогли б, бо, на думку багатьох, підняти стовп могли тільки якісь здоровенні чоловіки.

(Продовження в наступному номері)

З ПОТОКУ НОВИН

* * *

22 грудня минулого року Папа Іван Павло II прийняв у Климентійському залі у Ватикані кардиналів та членів Римської Курії, які, за традицією, зібрались, щоб скласти йому різдвяні побажання. І при цій нагоді, згадуючи події 1995 року, Папа Іван Павло II не забув і про Берестейську Унію.

Іван Павло II згадав про видані 1995 року важливі документи, серед яких також і Апостольський Лист "Наближається день" - з нагоди 400-річчя Берестейської Унії. Папа згадав також про недавно закінчений Синод ливанської Церкви і про свою зустріч з українськими єпископами, Синод яких у листопаді відбувався в Римі і сказав:"З цієї нагоди хочу пригадати, що саме у цьому залі 23 грудня 1595 року, мій попередник Климент VIII прийняв єпископів, представників Київської Митрополії, відновлюючи повну єдність з тією Церквою. Отже, 23 грудня припадає точно чотирьохсота річниця цієї важливої події, яка увійшла в історію під назвою "Берестейської Унії".

"Ця історична перспектива дозволяє розглядати згадані синодальні зустрічі як етапи шляху християнського люду, який сьогодні, йдучи шляхом, накресленим II Ватиканським Собором, готується до великого ювілею двохтисячного року", - зазначив також Папа Іван Павло II.

Радіо Ватикан

ПІДНЕСТИСЯ ДО СВІТЛОГО І ВИСОКОГО

Після закінчення Служби Божої прихожани церкви св. Юрія не поспішали додому - не хотіли упустити нагоди подивитися виступ вертепів. Їх конкурс ось-ось мав розпочатися в приміщенні колишнього кінотеатру (нині там Палац Апостольства Молитви). А організатором і натхненником конкурсу став провідник Апостольства Молитви і Марійської Дружини о. Єронім Кокоцький.

Ведуча конкурсу - голова Марійської Дружини Наталя Богуш, відкривши цю святочну імпрезу, швидко знайшла контакт з глядачами і з їх допомогою було обрано журі. До його складу, серед інших, увійшли о. Йосафат Воротняк, настоятель Червоноградського монастиря Отців Василіян, о. Маркіян Когут, п. Олександра Кіх.

Першим на сцену запрошують дитячий вертеп церкви св. Юрія під керівництвом Лілі Афанасенко. Цікавий сценарій, гарне втілення задуму - прославлення Божого Дитятка, щире виконання віршів і колядок...

Потім на сцену запрошуються гості - вертеп із с. Цеблів, який дітям допомогла підготувати сестра Христофора. Виступ гостей також зустріли оплесками.

Несподіванкою для глядачів був вертеп Сестер Служебниць Згромадження НДМ. Підготували його так майстерно і виконали з таким натхненням і душевним піднесенням, що став він справжньою окрасою цього святкового дня в Палаці. І задум вертепу, і виконання, і костюми учасників - все допомогло перенестися у глибину віків, дихнуло історією двотисячної давності.

Окрім згаданих, глядачі побачили ще два вертепи - із с. Волсвин та церкви св. Юрія під керівництвом Василя Музики. А коли члени журі пішли радитися, ведуча запросила до щирої розмови усіх глядачів і вони стали учасниками цього вертепного свята. Спогадами про Різдво у засланні поділилася червоноградка Марія Лин, звучали у залі віншування і, звичайно ж, колядки...

Від імені журі о. Йосафат оголосив підсумки: перше місце присуджено вертепу Сестер Служебниць, друге і третє відповідно дитячому і дорослому вертепам церкви св. Юрія. Відзначено також окремих виконавців, а всім учасникам вручено пам'ятні образочки і книги. Отець Йосафат щиро подякував усім, особливо гостям, наголосивши, що головне - не перемога в конкурсі, а участь, бо ця воістину святочна, прекрасна Різдвяна фейєрія збагатила всіх і піднесла наші душі до Світлого і Високого - Новонародженого Бога.

Світлана ТВЕРІТНЄВА (газета "Новини Прибужжя")

У КАПЛИЦІ СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО

НА СВІТЛИНІ: Богослужіння у поблагословленій луцькій каплиці.

В неділю, 24 грудня 1995 року, поблагословлено невелику церковцю, ни точніше, капли-цю св. Василія, яка знаходиться у північно-східному передмісті Луцька. Її обслуговуватиме о. Григорій Бардак, ЧСВВ. Також тут є приміщення, придатне для проживання трьох монахів.

Обряд благословення здійснив о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ, настоятель Христинопі-льського монастиря, до якого належать як місійні станиці Володимир-Волинський та Луцьк. Службу Божу разом з отцем правили о. Дам'ян Кастран, ЧСВВ з крехівського монастиря, о. Григорій Бардак, ЧСВВ, о. архимандрит Андрій з Вірменської Католицької Церкви, о. Роман, парох церкви Різдва Пресвятої Богородиці в Луцьку. Співали новики Крехівського монастиря та хор з церкви св. Онуфрія. На першій св. Літургії у каплиці були присутні сестри Служебниці з Христинополя та тутешні люди.

Дякувати Богові, що чернече життя розвивається і на волинській землі.

ПЕРШІ ОБІТИ

26 січня 1996 року у новіціятському домі сестер Василіянок сім сестер склали свої перші монаші обіти. Це Агнета, Вероніка, Макрина, Марія, Софронія, Василія та Марія-Любов. До цього важливого кроку у житті вони готувалися п'ятиденними реколекціями, які проводив о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ. Сестри склали обіти в присутності головної настоятельки матері Дії Стасюк, ЧСВВ. ТОго ж дня монаший габіт одягнула сестра Віра, яка розпочала своє новіціятське випробування.

Сьогодні у новіціяті сестер Василіянок по вул. Кирила і Методія, 17 є 26 новичок. Кандидаток для новіціяту готують в Івано-Франківську.

о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ

ВЕЛИКОДНІ ЗВИЧАЇ ЗА ОКЕАНОМ

НА СВІТЛИНІ: церква у Педра Бранка (Бразилія).

Українці в Латинській Америці вже відчувають великодню атмос-феру в страсний тиж-день. У четвер ввечері правляться Страсті, тоб-то читається по церквах 12 євангелій з розповідями про муки і смерть Господа нашого Ісуса Христа. Де нема священика в той час, то самі дяки та ревнителі Апостольства Молитви відчитують ці благовістя.

У Велику П'ятницю влаштовують усюди похід з плащаницею. У Прудентополі (Бразилія) він дуже урочистий. Правиться спершу Вечірня, а при її кінці виходять з плащаницею люди і духовенство, співають "Тебе одіющагося", і в церкві виголошується проповідь. Потім вірні прикладаються до плащаниці. Часто вони створюють великі черги. Одночасно при цьому вірні адорують Ісуса Утаєного в Пресвятій Євхаристії.

Багато колоній-сіл не мають священика, то один отець в той день обслуговує кілька колоній. Мені траплялося таке, що вранці був присутній при виносі плащаниці на Кеймадас-Віторії, а біля полудня - на Папандуві. Тоді їхав пополудні і до Нової Галичини. Усюди було чимало народу і настрій вельми святковий. Ввечері правив єрусалимську утреню на Барра Вермелі в церкві св. Дмитра.

Велика субота в Аргентині і в Бразилії - це, властиво, весь день свячення пасок. Мені самому доводилося щороку раненько правити св. Літургію на Барра Вермелі, тут святив понад сотню пасок і після того одразу їхав автомобілем до Нової Галичини. Люди тут вже чекали з пасками. Звідси їхав 30 км до школи у Деспраядо. Посвятивши тут, спішився на Реложіо, звідси вже недалеко до Ріо-де-Ареї, де знаходиться новіціат сестер катехиток св. Анни. Тут ще правив Службу Божу, а після неї святив паски, і, не гаючись, їхав лісами на Ріо Боніто. Свячу у школі Божі дари та й на 12 годину їду до Педра Бранку. Місцями ховаю і плащаницю. Повертаючись, не можна забути про Брикайлівку. Врешті біля другої години був на Бракатінзі. Тут пасок вельми багато. Та на тому не кінець, бо ще чекає на мене Сан Педро і Папандува. Тут уже вечоріє,

правимо воскресну утреню. Гарно співають дівчата, жінки та чоловіки. Завершую свячення пасок на Кеймадас-Віторії обходом і святковою Службою Божою. Отак в 11 оселях покропив свяченою водою понад півтисячі пасок, подолавши до 150 км.

Ще краще було в Аргентині. Одного разу їду з братом (нині отець) Костем Височанським до Туни. Біля Божої церкви чимало люду з пасками, настрій небувалий. Перед свяченням промовляю до зібраних, в очах у них і в мене сльози. Адже сила віри і традиції живе навіть на чужині, і покоління, що виросли вже там, не цураються рідного і Божого. Коли приїздив до Рамос Мехії коло Буенос-Айреса, столиці Аргентини, то перед Великоднем кажуть мені вірні: "Прошу отця, у суботу свячення пасок буде у великій церкві. Вже раніше правили в каплиці отців салезіян, що звалася св. Михаїла". Дійсно, приїжджаю, а їхня простора церква повна пасок - кілька сот їх. Люди святково одягнені. Декого бачу вперше. Бо майже з цілої провінції (області) приїздять земляки святити паски. У церкві були всі отці салезіяни та їхні новики. Усі вони захоплені тим обрядом. Ще вчать промова і побажання, та й їду до столиці. Теж у місті Прудентополі весь день з усіх-усюд несуть святити паски, і є окремий священик, який кожних п'ятнадцять хвилин посвячує приготовані святкові страви.

На сам Великдень відбуваються величаві відправи в церквах. Народу мало. У Буенос-Айресі, на вулиці Курапаліґве, де була василіянська церква, інколи стримували дорожній рух через великі натовпи народу, що з'їздився на празник Христового Воскресіння...

В Бразилії та Аргентині окреме місце займають гагілки. Молодь три дні проводить час біля храмів. У Прудентополі, у світлі понеділок та вівторок дітей і молоді нема в школах (хоча офіційно навчання має бути). Вчительки тільки зроблять відповідні записи і йдуть під церкву святого Йосафата на гагілки. Тут мер міста, суддя, лавники, вся наша і бразилійська інтелігенція приглядаються, а інколи беруть участь в гагілках. В основному це відбувалося, коли парохом був о. Василь Цимбалістий, ЧСВВ, нині редактор "Світла" (Торонто, Канада). Гагілки сприяють тому, що молодь, дітвора та старші на свята є постійно біля церкви. Звичайно, потім правиться Вечірня, і народ сходиться до храму. Через те, що гагілка виявилася цементуючим чинником в цих краях, то священики дозволяють і заохочують приходити на гагілки у наступні неділі, аж до тієї, перед Вознесінням.

На Великдень і після нього правляться воскресні панахиди на кладовищах. Це буває і в Бразилії, і в Аргентині. У Прудентополі на провідну неділю іде процесія з церкви на український цвинтар (бо тут є наші, окремо від інших, цвинтарі). Після загальної панахиди правляться окремі на поодиноких могилах. Читають на могилах десять або й більше отців василіян. І близько чотирьох-п'яти годин співають. Помагають у цьому катехитки Серця Ісусового. В колоніях-селах править звичайно один священик. Та на більших цвинтарях є два-три, бо самому годі дати раду. Одного року я правив панахиди на Папандуві: на одній могилі діти замовили 4 панахид, бо стільки дітей мав їх батько, на інших - по сім і т.д. Потім ду ще в інше село правити. Тут знову печуся на сонці і співаю панахиди. Ввечері у понеділок вернувся додому і ліг спати. Лежу, знепритомнів, стану, знову втомлений, падаю. Нарешті молодий священик о. Амбросій

завів мене до лікарні і там перебував під опікою сестер Служебниць цілу ніч. Ледве відійшов від того правлення панахид. У майбутньому я вже не відважився на більших цвинтарях сам правити.

Люди з нагоди тих панахид приносили хліби, яких було нераз стільки, що не треба було пекти хліба ні для монастиря, ні для семінарії. І ще давали ми бідним чи до сиротинців ці дари вірних. Були роки, що після Великодня весь час проводили ми на цвинтарях нашого поселення. Після свят Вознесіння та Божого Тіла, празника Серця Христового наступали звичайні дні церковного року...

Володар БУЖЕНКО

СЕСТРИ ВИТАНКИ

Хочемо згадати про один добрий, гарний почин, що його здійснив бл. п. о. Августин Андрій Жарський, ЧСВВ. Помер він 23-го вересня 1945 року на 68 році життя, 50-го монашого і 44-го священичого. В серці цього ієромонаха зродилася ідея допомогти безженним священикам, які між двома світовими війнами стали в станіславівській та перемиській єпархіях обов'язуючими.

Він допоміг створити їм окреме згромадження сестер витанок. Знаємо, що Витанія - це місцевість неподалік Єрусалима, де проживали сестри Марія і Марта та їхній брат Лазар. У тій родині часто Христос та його учні знаходили пристановище та могли спочити після своєї апостольської праці, бо ж, як сам Христос про себе мовив: "Птиці небесні мають гнізда, а звірі-нори, а Син Чоловічий не має де голови приклонити".

Подібну послугу мали робити сестри витанки священикам без родини, щоб вести їхнє домашнє господарство та допомагати у душпастирській праці при церкві, біля молоді, дітвори та й при таких церковних організаціях, як Апостольство Молитви, Марійська Дружина, Євхаристійне Лицарство та інших. Знаємо, що не кожен священик може мати біля себе маму або сестру, як, наприклад, їх мав св. папа Пій X Сарто. Це згромадження є вельми корисне для нашої Церкви і сьогодні. і нині не бракує свщеників, які не хочуть з ніким ділити свого серця, а тільки його присвячують повністю Христові та Богородиці і таким чином потребують відповідної допомоги.

Із заснованого о. Жарським згромадження залишилося в Олеську на Золочівщині ще дві сестри, які по можливості працюють. Але чому б то нині не знайшлися три-чотири дівчини та далі продовжували благочинну справу і розвивали цю організацію, необхідну для доброї обслуги вірних в нашій Церкві? Тому молімося і просімо в Господа Бога та Пресвятої Богородиці, щоб сестри витанки далі існували і виконували свою почесну службу!

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

ГОРЕ ЖИТИ З ПИЯКОМ

Пияки Царства Божого не успадкують (6)

Українська фольклорна спадщина багата на пісні, думи, поезії, в яких розповідається про важку долю жінки-матері. Ще в давнішні часи матері застерігали своїх доньок від заміжжя з чоловіками-пияками. Бо пияцтво завжди і всюди спричиняло в родині сльози, страждання, призводило до її матеріального зубожіння. Пригадаймо тужливу пісню молодої дружини, яка виглядає свого чоловіка, що допізна засидівся у корчмі. Дрібні сльози рясно капають на готову вишиванку, жінка поглядає на маленького синочка у колисочці, і її серце стискається від жалю:

Закувала та сива зозуля
Вранці над криницею,
Горе ж мені, моя рідна мати,
Жити з п'яницею...

Скільки їх є, жіночих доль, як дві краплини води, подібних між собою. Не одне личко вродливе від горя почорніло, не в одної дружиноньки коси посивіли, не одне серденько смутком повилось. Якщо б зібрати докупи всі сльози й жалі, недоспані тривожні ночі, - ой, велика-превелика була б книга скорбот жіночих.

Дівчата часто мріють про щастя. А яким воно буде, чи буде взагалі - ніхто не знає. Пригадайте, як ви мріяли про свого нареченого, про подружнє щастя, про затишну сімейну хату, про маленьких діточок, які сміятимуться у ній своїми дзвінкими голосочками. А як пізніше хотілося відчути ніжність, підтримку у важких життєвих ситуаціях дорогої людини. Але її не було поруч.

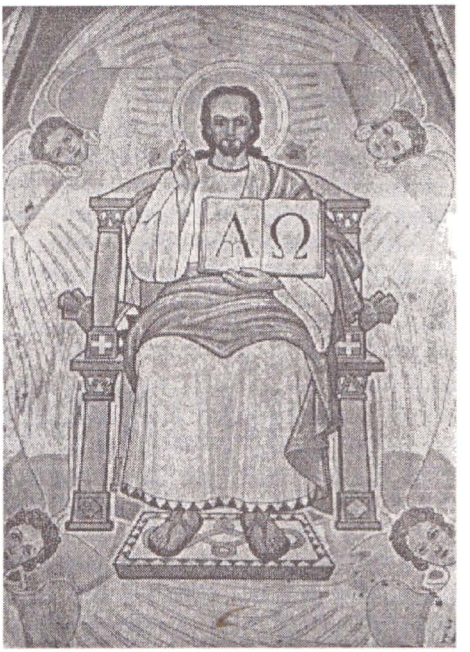

Стискалося серце за змарновані літа, за гірку долю.

Не раз несла жінка на своїх тендітних плечах важкий хрест - жити з чоловіком-п'яницею. Якщо можна було б повернути роки назад, то не одна жінка замислилася над тим, в чому ж полягає правдиве людське щастя. Напевно, зрозуміла би: найголовніше - душа людини. Адже прекрасна душа зуміє долати разом з кимось труднощі та турботи цього дочасного життя.

Відцвітають роки чарівними веснами, заносяться хуртовинами. Ні спинити ці літа, ні повернути. Спогади завжди снуються навколо квітучої та незабутньої юності. Кажуть, що людина створена для щастя, як пташка для польоту. Проте не кожен з нас вміє прислу-

хатися до голосу Господнього та робити правильний вибір у житті. Один нерозважливий крок може зіпсувати ціле життя. Задумайтеся над цим, дівчата, коли обираєте чи будете обирати нареченого. Не одна з вас милується зовнішністю, не одна слухає солодкі обіцянки щодо подружнього життя, коли коханий ладен зірку з неба зняти. А насправді є інколи ледарем, що полюбляє заглядати у чарку чи спокушається на багатство, не думаючи про душу. Отже, можете поєднати узи з людиною, в душі якої пустка.

Матері, які мають гіркий досвід співжиття з пияком, повинні навчати своїх дітей тому, щоб не захоплювалися в житті зовнішністю, красою чи багатством, а шукали лише позитивні якості у людини, серед яких обов'язково і тверезість.

Навчаймо наших дітей любові, доброті, прагнення вести здоровий спосіб життя, жити згідно з Божими заповідями. Тоді не линутимуть з уст дочок слова, повні жалю, які є й у вищезгаданій пісні: "Горе ж мені, рідна мамо, з п'яницею жити".

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

ШПАРИНКИ МІЖ СЛОВАМИ

● На одній катехизації дітей навчаюча мовить: "Ми стоїмо, бо є дітьми Божими, і не клячимо, бо ми не раби..." Коли таку інформацію подала агенція новин ОБГ (злісні люди називають її так: "одна баба говорила"), то одразу взяв Святе Письмо і поцікавився, як же мають поводитися Божі діти. У пролозі св. Івана прочитав те, що дітьми Божими є ті, які з Бога родилися. Через те, що Бог - Дух, то стояння чи клячання менше всього стосуються Божих дітей. Також у восьмій главі Послання до римлян св. Павло пише, що дітьми Божими є ті, яких водить Божий Дух, а також ними є тоді, коли страждаємо з Ним і з Ним прославимося. Апостол осуджує рабство тіла і пристрастей. У першому листі св. Івана читаємо: "Ми стали дітьми Божими, бо ж від Бога народилися". Великою є любов Отця, якщо можемо зватися дітьми Божими. А діти Божі чинять справедливість. Любимо дітей Божих, коли Бога любимо (1 Ів. 5). Хто родився від Бога, той береже себе, й лукавий його не чіпає... Цікаво, що у тих згадках про дітей Божих ані разу не йдеться про стояння, а, навіть про клячання!?

Тоді як же узгіднити з тією післясоборовою філософією те, що Пречиста Діва Марія, найкраща Божа дитина, зове себе: це раба Господня! Та й про Її Сина Христа св. Павло пише филип'янам (2, 5-11), що Він вигляд раба прийняв та й був слухняний аж до смерті, і то смерті хресної...

Як же можуть нинішні законовчителі деморалізувати і обманювати невинних дітей та їх гіршити? А згіршення кимось дитини Христос осуджував і казав, що краще втопити такого, як би міг одного з тих малих зіпсувати. А діти псуються на самому початку згаданим "навчанням" і деморалізу-

ються. Вони бачать, що і вдома, і в церкві під час прийняття Святого Причастя мама, тато, дідусь, бабуся плакають. А на науках діти чують щось протилежне, і ті вчителі зле роблять. Адже дитина втрачає повагу до своїх найближчих родичів, які першими мають навчати і давати приклад християнського життя... Після раніше вже згаданих наук діти починають нікому не вірити! І тому батьки не сміють довіряти виховання своїх дітей таким духовним партачам. Нехай самі навчають, тоді діти не втратять віри і не поробляться духовними циніками. Вчили раніше, що "Бога немає" і тому подібне, а нині краще? Посилаючись на катехизм та етику, підривають повагу і мораль отих найменших. Яка то страшна кара чекає таких!

● Надто часто чуємо або вживаємо слово "греко-католик". Які ж ми греки, коли навіть по-грецьки перехреститися не вміємо! Можливим було б "греко", коли б було римо-католик-українець. А таких немає. Хоча о. Тит Войнаровський, відомий економіст, ще під час першої світової війни підраховував, що українців римо-католиків було біля мільйона. А де ж нині ота Українська римо-католицька Церква? Якщо її не існує, то немає сенсу зватися греко-католиками. Ми є українцями католиками київського обряду. Чи, ще краще, йосафатівцями. Як мароніти від св. Марона називають себе мароніти тами, можемо себе також іменувати від св. Йосафата. А коли вже так хочеться комусь бути "греко", то необхідно, щоб були "римо". Для цього вже нам треба і українських римо-католицьких священиків, монахів, монахинь, єпископів, митрополита, а й навіть патріарха. А де ж вони? Біля п'ятисот латинських священиків-чужинців душпастирюють в Україні, а нашого офіційно і церковно визнаного римо-католицького приходу немає ні одного! Щось тут не все гаразд!

● Також існує непорозуміння з тим календарним стилем. Усі пили шампанське і зустрічали Новий рік за новим стилем, як в усьому цивілізованому світі, а потім ми вже колядуємо із запізненням... Це ж безглуздя. Вже в Греції правдиві греки Різдво святкують за новим стилем, проте Великдень ще за старим. Для нас настав час виходити з середньовіччя та кам'яної доби, а йти крок за кроком з добрими та мудрими людьми. Новий стиль визначав не папа Григорій, а астрономи точніше поправили числа, і він його прийняв. Потім такі антипапісти як протестанти визнали цей календар, бо він відповідає точності і сприяє кращому рахуванню. Коли інші навчилися правильно рахувати, то ми від них цього не запозичили. Гей, клюпа клюпа (глупі хлопи), - так казав німець, персонаж твору Івана Франка "Панські жарти".

В. СОКАЛЬСЬКИЙ

Апостольство Молитви із Золочева щиро дякує вертепові василіянських братів з Крехова.

Анна Проць

Упокоївся Владика Мирон ДАЦЮК

14.1.1996 р., вночі відійшов у вічність несподівано Преосвященний Ієрарх Едмонтона Кир Мирон Михайло Дацюк, який народився 16 листопада 1919 року у Мондері (Канада), 1982 року був номінований Владикою-помічником вініпезького митрополита Кир Максима Германюка, ЧНІ, а 26.11.1991 став єпископом міста Едмонтона. Належав до Василіянського чину та у ньому займав відповідальні місця. Похорон відбувся 19-го січня, а поховано його на цвинтарі св. Петра і Павла в Мондері.

Вічна Йому пам'ять!

Упокоївся в Бозі брат Й. КУРИЛО

30 грудня 1995 року, в Ґроттафераті поблизу Рима, у монастирі Отців Василіян святого Ніла, упокоївся в Бозі брат Йосафат Іван Курило. Брат Йосафат народився 1914 року в селі Сприня Самбірського району на Львівщині. Ще 1937 року, разом з іншими українцями перемиської єпархії, він приїхав до Італії, до старовинного, ще 1004 року заснованого грецькими монахами-василіянами монастиря в Ґроттафераті. І в цьому монастирі прожив він усе своє життя аж до смерті. Брат Йосафат Курило відзначився як один з найкращих спеціалістів реставрації старовинних рукописів та книг, і то не тільки в Італії, але у світі. Його руками відреставровані неоціненні історичні манускрипти. За свою роботу він отримав признання та нагороду італійського уряду. Усе своє життя брат Йосафат присвятив реставрації церковних, мистецьких та культурних пам'яток, розробив власні методи реставрації і його майстерня вважалась однією з найпрестижніших у світі.

Кілька років тому брат Йосафат важко захворів, однак, до останнього, не залишав улюбленої роботи. У своїй майстерні він завжди радо приймав українських гостей, які дуже охоче розглядали скарби цієї справжньої "лікарні манускриптів".

Життя брата Йосафата Курила пройшло в монастирських мурах, на служінні Богові серед рукописів та старовинних книг, які він зумів врятувати від повного знищення. Ім'я цього скромного монаха таке відоме й шановане серед спеціалістів-реставраторів, проте було мало знане для загалу, адже він відзначався особливою тихістю і скромністю.

Похорон брата Йосафата Курила відбувся 31 грудня пополудні, в Ґроттафераті, а похований він на цвинтарі монастиря святого Ніла.

Помолімося за упокій душі брата Йосафата Івана Курила. "Зі святими упокій, Христе, душу раби твого, де немає болізні, ні печалі, ні зітхання, а життя безконечне". Вічна йому пам'ять!

Радіо Ватикан

50-РІЧЧЯ МУЧЕНИЦЬКОЇ СМЕРТІ ВЛАДИКИ ГРИГОРІЯ ХОМИШИНА

28 грудня 1995 року минуло 50 років з дня мученицької смерті сповідника віри Владики Григорія Хомишина, єпископа Станіславова (нині Івано-Франківськ). 78-річного Владику Григорія ув'язнили 11 квітня 1945 року разом з іншими єпископами Української Греко-Католицької Церкви та пред'явили обвинувачення у зраді та шпигунстві на користь Ватикану. У Лук'янівській в'язниці у Києві похилий віком святець зазнав жорстоких знущань, та, підкоряючись Божій волі, у терпінні молився: "Коли так Бог зарядив, то нехай діється воля Божа!", а за своїх мучителів молився словами Ісуса Христа: "Отче, прости їм, бо не знають, що роблять!"

28 грудня 1945 року Владика Григорій Хомишин відійшов у вічність, як мученик за Христову віру та вірність католицькій Церкві, а стіни в'язниці зберігали таємницю його смерті... Ще донедавна датою його смерті вважали 10 або 17 січня 1947 року, адже ще до того року у в'язниці приймали передачі для Владики Хомишина, хоч його вже давно не було в живих.

Владика Григорій Хомишин був людиною непохитної віри, палав любов'ю до Господа та Його святої Церкви, був вірним сином України та Греко-Католицької Церкви, великим Пастирем, аскетом та мужем молитви. Коротко пригадаємо його біографію.

Владика Григорій Хомишин народився 25 березня 1867 року в селі Гадинківці Гусятинського району Тернопільської області. Богословську освіту здобув у Львові й 1893 року був рукоположений у священики. Потім продовжував богословську освіту у Відні, де здобув ступінь доктора богослов'ї. Після цього трудився у Станіславові та Коломиї, а 1902 року став ректором Львівської духовної семінарії. У 1904 році він прийняв єпископські свячення і став єпископом Станіславівської єпархії.

В Івано-Франківській єпархії за благословенням Владики Софрона Дмитерка, ЧСВВ, створено Комісію у справі збору матеріалів щодо беатифікації мученика та сповідника віри, Станіславівського Владики Григорія Хомишина.

Господь Бог приготував Владиці Григорію мученицький вінець у небі, і ми з'єднаймось у молитвах за прославу цього святого мученика тут, на землі.

Радіо Ватикан

● ***Увага! Настав великий піст чи чотиридесятниця, і Церква приписує у ці дні дотримуватися призначеного посту, молитов та поклонів. Теж бажаний піст на спиртні напої, телевізор, пресу та радіо.***

КОНКУРС ІМЕНІ РОДИНИ КУРИЛАСІВ

Вже стає доброю традицією, що з початком кожного нового року Інститут Історії Церкви оголошує конкурс на краще інтерв'ю про підпілля Української Греко-Католицької Церкви для здобуття премії імені Родини Куриласів.

Цим Інститут прагне звернути увагу широкої громадськості, усіх, кому не байдужа українська історія, на унікальний історичний феномен-підпілля УГКЦ.

Століттями весь християнський світ живився переказами про катакомбну Церкву перших віків та її мучеників. Тепер загальний подив викликає феномен підпілля нашої Церкви, яка півстоліття переслідувалась і нищилась, незаконно й насильно була позбавлена права легально існувати, та все ж жила. Вивчення всіх аспектів цього явища є основним науковим проєктом ІІЦ. Але, зважаючи на те, яким захоплюючим, корисним і повчальним є таке дослідження, хочемо залучити до цієї справи ширше коло осіб.

Змогу проводити конкурси на краще інтерв'ю про підпілля УГКЦ завдячуємо жертовності родини репресованого о. Василя Куриласа, пароха села Бучнів Тернопільської області і їмості Олени з Кордубів та їхнього сина о. Богдана, Чину Найсвятішого Ізбавителя, церковного історика, який працював і помер у Бельгії. Спонсоруючи премії для конкурсу, ця родина вшановує пам'ять своїх родичів і сприяє вивченню історії Української Церкви.

Отож, запрошуємо до конкурсу!

Реєстрація учасників конкурсу проводиться з 1 лютого до 31 березня 1996 року в Інституті Історії Церкви за адресою: м. Львів, вул. Винниченка, 22 (монастир отців Студитів), тел. 79-85-96 у вівторок і четвер з 10.00 до 14.00 год. Там же ж можна одержати вичерпну інформацію про те, як проводити і як оформляти інтерв'ю. Оповідача (особу, яка даватиме інтерв'ю) конкурсант знаходить сам як із числа учасників підпілля УГКЦ (єпископів, священиків і членів їх сімей, ченців і мирян), так і тих, хто спостерігав підпілля ззовні або за своїм службовим становищем мав обов'язок боротись з ним.

Термін подання готових робіт до 1 червня 1996 року.

Переможців конкурсу очікують почесні нагороди і грошові премії.

Інститут Історії Церкви

● ***Під час посту побожні вірні сповідаються і причащаються. Ходять на відправи, такі як хресні дороги, також на поклони та побожні читання.***

МАЛИЙ ПОМІЧНИК

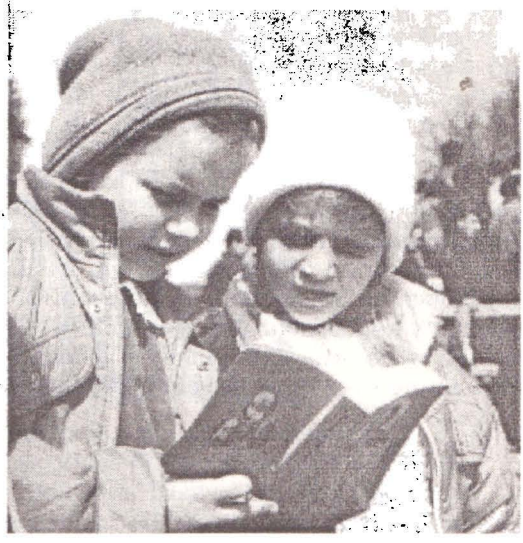

В одній багатодітній родині батько працював на залізниці, але малий заробіток не задовольняв потреби родини, і тому він змушений був знайти роботу в одній фірмі, де потрібно було писати етикетки для якихось пакетів. Умова була така: всі етикетки повинні бути написані одним почерком.

Батько приходив з роботи, приділяв час дітям, а коли всі йшли спати, сідав в одній кімнаті за роботу і часто писав майже до світанку. Від напруженої праці і недоспаних ночей почав слаб-нути і занапащував здоров'я. Часто за вечерею нарікав, що сили його покидають і напевно скоро звалиться з ніг. Хто ж тоді буде дбати за дітей?

Найстарший син Петрусь, учень п'ятого класу, дуже шкодував тата і старався направити свій почерк, щоби уподібнити до татового.

Одного вечора, коли тато прийшов з роботи дуже втомлений, хлопець відважився сказати, що має почерк, подібний до татового, і дуже радо поможе татові в праці. Тато відповів: "Тобі треба вчитися, щоби колись не мусів працювати так тяжко, як я тепер працюю". Але Петрусь вирішив приховано помагати татові, а тому чекав, коли він закінчив роботу, ішов спати, тоді тихенько вставав з ліжка, сідав за татів стіл і продовжував роботу до ранку. Так було якийсь час. Ніколи не рахував написаних ним етикеток. Недоспані ночі ослабили здоров'я малого Петруся. Він почав гірше вчитися. Часто засинав на уроках, а навіть вдома під час вечері заснув за столом. В школі учителька дорікала йому. Питала про причину того, що він з відмінника став ледь встигаючим учнем.

Одного вечора тато зробив Петрусеві зауваження: "Я працюю цілими ночами, щоби вас утримувати, працюю для тебе, а ти такий невдячний, вчишся погано, став розсіяним, змарнів, напевне в тебе нечиста совість. Ось цього місяця я заробив від написання етикеток у два рази більше, ніж за попередні, і одержав подвійну зарплату. Купимо з мамою всім дітям нові черевички, а ти будеш ходити далі у старих і подертих".

Петрусеві стали сльози в очах, однак він не признався, в чому причина його "нечистої" совісті, - занедбання в науці.

Тато і мама стали ним погорджувати, при кожній нагоді називали його невдячною дитиною і постійно докоряли. Петрусь ніколи не оправдовувався

і дуже боляче переживав татову несправедливість.

Одної ночі, коли тато, як завжди, закінчив писання етикеток і пішов у свою кімнату, Петрусь тихенько встав зі свого ліжечка і пішов до татового столика, щоби продовжувати роботу. Написав вже цілу гору етикеток, але несподівано ліктем штовхнув грубу книгу, котра лежала на столі. Книга, падаючи зі столу, спричинила сильний стук. Петрусь жахнувся через те, що він може збудити тата. Але панувала тиша, і він подумав, що тато спить і, напевно, не почув цього шуму.

Тато почув стук у кімнаті і, подумавши, що вдерся злодій, встав, тихенько підійшов до дверей і раптово відчинив їх, щоби піймати "злодія". Яке ж було його розчарування, коли за столом побачив свого Петруся за роботою. Підійшовши ближче, став за плечима сина і довго вдивлявся в його гарний почерк. Петрусь, зайнятий роботою, не чув присутності тата. Тато аж тепер зрозумів, чиїми руками він впродовж кількох місяців заробляв подвійну заплату, не витримав, заплакав голосно, як дитина, і просив у сина прощення за свої докори.

Після тієї ночі син після шкільних занять, а тато після праці, сідали спільно до столу і писанням етикеток заробляли на прожиття родини.

Анна НАОРЛЕВИЧ

З ПОТОКУ НОВИН

КОНЦЕРТ КОЛЯДОК У ЛЬВОВІ

Заходами Марійської Дружини Молоді при василіянській церкві святого Онуфрія влаштовано 21-го січня 1996 року концерт колядок. Відповідне введення в програму виголосила президент МДМ Наталія Томин. Виступив тоді хор "Звук", що трудиться при василіянських церквах св. Онуфрія і Андрія у Львові. Тоді гості з Крехова, василіянські кандидати і новики, під проводом Впр. о. Дам'яна, соція новіцияту ЧСВВ, поставили вертеп. Після закінчення цієї програми виступили члени "Черемоша", "Дударика" та інших ансамблів з дуже великою кількістю колядок, які були мистецько виконані. Великий зал палацу культури імені Гната Хоткевича був переповнений вщерть. Був присутній і голова товариства св. Кирила і Методія фламандець де Вольф.

Чайворд "Шевченківський"

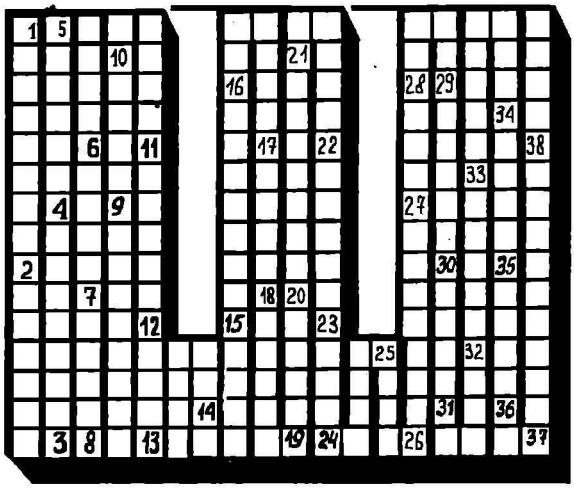

(Починається по вертикалі, а далі - за ходом стрічки)

1. Актор і кінорежисер, який створив образ Кобзаря у кінофільмі "Тарас Шевченко". 2. Опера М. Аркаса. 3. Малюнок Шевченка, виконаний під час Аральської експедиції. 4. Український художник, педагог, друг Тараса Григоровича. 5. Ім'я дівчини, подруги дитячих років поета. 6. Актор Львівського театру ім. М. Заньковецької, який відтворив образ Гонти у виставі "Гайдамаки" за Шевченком у 1963 р. 7. Поема Т. Г. Шевченка. 8. Один з організа-торів Кирило-Мефодіївського товариства, до якого належав Шевченко. 9. Місто у Литві, де був молодий Тарас. 10. Український скульптор, автор пам'ятників Шевченкові в с. Моринцях, у Донецьку, в Палермо. 11. Повість Т. Шевченка. 12. Ім'я сестри поета. 13. Художник, ілюстратор Шевченкових поем. 14. Містечко, згадуване у "Гайдамаках". 15. Герой поем "Назар Стодоля", "Гайдамаки". 16. Місто, куди було заслано поета. 17. Український співак, у минулому - відомий соліст київського театру опери та балету ім. Т. Г. Шевченка. 18. Латиський поет перекладач творів Шевченка. 19. Композитор, автор творів на слова Шевченка "За сонцем хмаронька пливе", "Ой сяду я під хатою". 20. Село, якому минуло дитинство Тараса. 21. Розмір вірша. 22. Персонаж поеми "Гарасова ніч". 23. Український художник-портретист, академік Петербурзької Академії мистецтв, який вчився разом з Шевченком. 24. Українська письменниця, друг поета. 25. Вірш Шевченка. 26. Український музикознавець, фольклорист, автор книжки "Шевченко і народна пісня". 27. Російський живописець, приятель Шевченка, разом з ним вчився у Брюллова. 28. Дійова особа поеми "Гайдамаки". 29. Український літературно-художній альманах, в якому друкувалися твори Кобзаря. 30. Кантата-симфонія С. Людкевича. 31. Ілюстрація Шевченка до однойменного твору Г. Квітки-Основ'яненка. 32. Балада Т. Г. Шевченка. 33. Художній засіб, який полягає у повторенні однорідних приголосних звуків. 34. Містечко, де було написано поему "Тризна". 35. Давньоруський літописець, про якого йдеться в "Археологічних нотатках". 36. Азербайджанський письменник, один з перших перекладачів творів Шевченка азербайджанською мовою. 37. Назва малюнка Т. Г. Шевченка. 38. Річка на батьківщині поета.